

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L. 1.250
Letna naročnina L. 2.500
Letna inozemstvo L. 3.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XIX. - Štev. 17 (947)

Gorica - četrtek, 27. aprila 1967 - Trst

Posamezna številka L 50

Praznik veselja za delovne ljudi Največji Nemec od Bismarcka do danes

Prvi maj je velik, vesel praznik za vse krščanske delavce in podjetnike. Spominja jih na sv. Jožefa Delavca, ki je bil rednik, varuh in vzgojitelj Kristusa, božjega Sina, ki je s svojim delom posvetil vsako pošteno delo za blagor človeške družbe.

Zadnja leta pa se morejo vsi, ki si s telesnim ali duševnim delom služijo vsakdanji kruh, še posebno veseliti. Cerkev, ki je že od svoje ustanovitve dalje ljubila vse, ki so trpeli krivico in bili zapostavljeni in brez pravic, jim odpira tudi v sedanjih modernih časih svoje materinsko srce. Na vso moč se prizadeva, da bi bila človeštvu tudi v modernem svetu luč in vodnica k lepšemu življenju.

PRAVICNOST IN LJUBEZEN NAJ VODITA CLOVEŠTVO

Na drugem vatikanskem cerkvenem zboru so kardinali, nadškofje in škofje ter vsi drugi razpravljali o nalogah Cerkve v modernem svetu. Že v začetku svojega odloka o Cerkvi v modernem svetu ugotavljajo, da more moderno gospodarstvo posredovati človeštvu vse, kar potrebuje za telesno življenje. Le pravilno ga je treba voditi. Napačno vodstvo svetovnega gospodarstva more povzročiti človeški družbi veliko škodo in spraviti v nevarnost svetovni mir.

Gospodarski razvoj in napredek morata temeljiti na krščanski pravičnosti in ljubezni. Voditelji gospodarstva ne smejo iskati le osebnih koristi, tudi ne koristit posameznih držav, ampak morajo gledati na blagor vsega človeštva. Ne smejo delati razlik med narodi, med različnimi barvami človeških rodov in med novimi manj razvitimi državami.

Clovek mora biti središče, izhodišče in cilj vsega dela za svetovni gospodarski napredek. Zato gospodarstvo ne sme imeti za cilj samo pridobivanje in kopičenje naravnih zakladov. Clovek nujno potrebuje tudi duhovnih, nadnaravnih dobrin. Kristus sam pravi, da clovek ne živi samo od kruha. Pri vodstvu mednarodnih gospodarskih družb in pogodb naj sodeluje čim več sposobnih ljudi, čim več različnih držav in čim več narodnih zastopnikov, ki imajo različna mnenja in nazore o gospodarstvu. Vsi, ki sodelujejo pri njem, morajo imeti pred seboj isti cilj: izboljšati svetovno gospodarstvo in življenje človeške družbe.

Pravičnost sama zahteva, da se zberejo vse zdrave mednarodne sile, da odpravijo vse krivične razlike iz človeške družbe. Te razlike se danes ne zmanjšujejo, ampak množe. Postaviti je treba tudi na trdno podlago življenje družin in zadovoljivo urediti delavsko vprašanje. Upokojeni delavci morajo dobivati redno in točno pravično pokojnino. Tisti pa, ki so zaradi boleznih ali starosti nesposobni za delo, morajo biti deležni primerne, človeka vredne denarne podpore, zdravstvene in socialne oskrbe.

ODLICNOST DELA

Odlok o Cerkvi v današnjem svetu poudarja tudi vrednost in odličnost dela. Delo opravlja clovek s svojim duhom ali s svojimi rokami; je sad njegovih zmožnosti in njegovega truda. Zato moramo vsako delo za blagor človeške družbe ceniti in spoštovati.

Sv. Jožef je bil rokodelc. Opravljal je ročno delo, ki ga tedaj še niso cenili in spoštovali. Posebno vrednost in pomen pa je dal delu Kristus, božji Sin, ki je najprej pod vodstvom sv. Jožefa, po njegovi smrti pa samostojno opravljal težko tesarско delo in tako tudi ročno delo posvetil. Delo je tudi najzanesljivejši in najboljši gotov vir gospodarskega napredka. Vendar pa delo človeku ne sme jemati svobode in poniževati njegovega človeškega dostojanstva, ampak mu mora vedno služiti in koristiti. Clovek ne sme nikoli postati suženj dela.

DELAVCE JE TREBA PODPRETI V NJIH PRIZADEVANJH

Odlok tudi zelo priporoča večini delavskih podjetij, naj se preurede tako, da

bodo mogli delavci sodelovati pri njihovem vodstvu in biti deležni njihovega premoženja in dobička. Kjer pa to ni mogoče, morajo imeti delavci popolno pravico, da se svobodno organizirajo. Delavske organizacije naj bodo tako osnovane, da bodo mogle sprejeti čim več delavcev.

Namen teh organizacij naj bo: zastopati in braniti mnenje delavcev pri podjetnikih; braniti pravice delavcev in jim dati možnost, da se tudi versko, kulturno, prosvetno in športno udeležujejo; preskrbeti jim skupno mašo, lasten dom z dvorano, odrom in pevskim zborom. Poskrbeti je treba delavcem za telesni odih, za športne prostore in počitniške domove, kamor bi mogle hoditi na počitnice tudi delavske družine. Tako bi delavci manj čutili težo vsakdanjega dela in lažje prenašali težave, ki so z njim v zvezi.

Iz vsega tega more vsak delavec, ki je blage volje, spoznati izredno, iskreno skrb in ljubezen, ki jo ima Cerkev v današnjem modernem svetu do delavcev. Cerkev postaja vedno bolj njihova mati, vodnica in učiteljica, zagovornica in zaščitnica. Zato bodo delavci v modernem svetu srečni le tedaj, če bodo v Cerkvi zaupali, radi sprejemali njen nauk in navodila, ki jim jih daje za življenje, vestno in dosledno izpolnjevali. Samo v Cerkvi je rešitev in lepša bodočnost delavstva, ki še ni prišlo do svojih pravic.

G. M.

TRAGIČEN ZAKLJUČEK VESOLJSKEGA POLETA

Tri mesece po tragični smrti ameriških astronautov Grissona, Whiteja in Chaffeya je v ponedeljek, 24. aprila moskovski radio izdal kratko uradno poročilo: »Sovjetski vesoljec Vladimir Komarov, ki je vodil sovjetsko vesoljsko ladjo "Sojuz 1" (Zveza), je mrtev.«

Prejšnji dan, v nedeljo 23. aprila ob 3. uri in 35 minut po moskovskem času je ladja »Zveza 1« poletela v vesolje s 40-letnim kozmonavtom Vladimirom Komarovom, ki je bil v dnevi 12. in 13. oktobra 1964 že enkrat poletel okrog zemlje. Vse je v redu potekalo do petnajstega kroga. Nihče ni vedel, kaj nameravajo Sovjeti s tem poletom in kdaj ga mislijo zaključiti, zato so bili mnogi mnenja, da nameravajo spustiti v tir okoli zemlje še druge ladje s človeško posadko z namenom, da se srečajo s prvo. Moskovski radio je bil zelo zadovoljen s podatki. Omenjal je le vesoljsko ladjo »ogromnih« razmerij. Ta ladja se je ves čas poleta držala razmeroma nizko, saj ni presežala 224 km oddaljenosti od zemlje in se ji ni približala za več kot 101 km.

Po 27 urah rednega poleta je moskovski radio v ponedeljek ob 6,12 objavilo zadnje poročilo. Nato je do 10. ure vse utihnilo. Dolgim uram tesnobe in negotovosti je sledilo kratko, uradno poročilo o tragičnem zaključku poleta.

Astronavt Komarov je že dosegel petnajsti krog okoli zemlje, ko so se pojavile prve težave. Sporočil je na zemljo, da ne more več obvladati ladje in da se zaman trudi, da bi ladjo usmeril za povratek na zemljo. Med osemnajstim krogom je Komarov imel spet popolno oblast nad ladjo, a zaradi slabega delovanja glavnega padala so nastale težave, ki so ladjo privlekle v katastrofo. Vrvi glavnega padala so se zapletle in vesoljska ladja je z višine 7000 metrov začela prsto padati. Treščila je z vso silo na tla, verjetno blizu mesta Sverdlovska ob Uralu, odkoder so astronauta prenesli v Moskvo in njegovo žaro položili na mrtvaški oder. Ogromna množica se je v mimohodu poklonila astronautu, ki je dal življenje za napredek znanosti.

Ves svet je poslal sožalne brzojavke v Moskvo, med drugimi tudi sv. oče, italijanski predsednik republike Saragat in predsednik vlade Moro ter zunanji minister Fanfani. Pogreb tragično umrlega ve-

solca je bil v Moskvi 26. aprila. Pokopali so ga ob kremeljskem zidu na prostoru, ki je namenjen sovjetskim narodnim herojem.

Pokopani ideali

Sredi aprila so po vsej Sloveniji praznovali tridesetletnico ustanovitve komunistične partije Slovenije. Komunisti, ki so prej dolgo vrsto let igrali na internacionalistično karto in se navduševali za borbo skupaj z mednarodnim proletariatom, so leta 1937 prešli na nacionalistično taktiko, osnovali v času zasedbe Osvobodilno fronto in s pomočjo gesla borbe zoper okupatorja izvedli svojo socialno revolucijo.

Nekateri od ustanoviteljev partije ne živijo več, nekateri so dosegli najvišja mesta v sedanji ureditvi države in se jim dobro, zelo dobro godi. Nekateri so se zagrenjeni in razočarani umaknili v ozadje. Sem ter tja se celo komu utrne misel, da je bilo v boju mnogo več idealizma kot ga je zdaj, ko so na oblasti.

Včasih so se borili proti odpuščanju delavcev in za brezposelnost krivili brezdušni kapitalizem; sedaj v imenu reforme isto sami počno. Včasih so govorili, da bo pod socializmom kruha za vse, zdaj pospešujejo odhajanje delavcev na tuje. Včasih so kazali na kmečko revščino in zanjo krivili veleposestniške kroge ter brezbrizne državne oblasti. Zdaj se jeze, ko televizija pokaže starko na kmetih, ki leži na tleh, ker postelje ne premore. Včasih so se puritansko zgražali nad meščansko razvratnostjo; zdaj se naslanjajo v barih širom po Sloveniji nad »integralnimi striptizi«, nad slačenjem žensk pred gledalci z izbuljenimi očmi. Včasih so alkoholizem in pojave zločinstva med mladino pripisovali pokvarjenosti kapitalistične družbe. Zdaj pijana in podivjana mladina, vzgojena v socializmu in po socialističnih metodah, pobija miličnike, varuhe reda.

Tridesetletnica partije nudi slovenskim komunistom prav za letošnji prvi maj več kot dovolj motivov za žalno svečanost ob pokopanih idealih. Vsa Slovenija bi morala izobesiti zastave na pol droga. Bila je namreč žalostno izdana in podlo prevarana!

sodbo o tem lahko izrekla šele zgodovina, a že danes drži, da je bil Adenauer njen ustvarjalec skozi tri četrt stoletja. Ne samo, da je dvignil svojo poraženo domovino iz političnih in gospodarskih razvalin zadnje vojne, temveč je aktivno vplival tudi na povojni zunanje-politični razvoj v zahodni Evropi.

ADENAUERJEVA OSEBNOST

Ko je zatisnil v sredo, 19. aprila v Rhöndorfu blizu Bonna za vselej svoje oči, obdan od sedmih otrok, je imel 91 let, tri mesece in 14 dni. Njegova bolezen je bila kratka. Preprosta influenza ga je teden dni prej vrgla v posteljo. Vnetje bronhitijev je vso zadevo kompliciralo, organizem ni pokazal več moči za odpor — in prišla je agonija. Sam je spoznal, da so mu dnevi šteti. Zaprošil je za sveto maziljenje, ki mu ga je podelil njegov sin duhovnik, 44-letni msgr. Pavel Adenauer. Ko je sprejel zakrament, je vidno ginjen zašepetal: »Bog mi je dal veliko radost, da sem ta zakrament prejel iz tvojih rok, moj sin!«

Adenauer je živel iz svojega krščanskega svetovnega nazora in ga ni nikdar skrival. Prav zato se ni uklonil Hitlerjevemu nacizmu, temveč bil ves čas njegov odločen nasprotnik. Že leta 1917 je postal župan mesta Köln ob Renu in ostal na tem mestu, dokler ga niso nacisti odstavili. Nato se je deloma skrival, deloma živel preganjan, zasledovan in nadziran, deloma v ječi in na zaslisevanjih. Pa je vzdržal, saj je bila prav to njegova odlika: nepopustljivost.

Ko so zavezniki Nemčijo premagali, je Adenauerjeva zvezda spet izšla. Ponovno je postal kölnski župan. Pa ni bil simpatičen Angležem, ker ni hotel biti samo njihovo poslušno orodje. Odstavili so ga, češ da nima sposobnosti za tako mesto. Čez štiri leta nato so pa morali z njim znova sodelovati, a ne več kot z županom, temveč kot prvim predsednikom zahodnonemške vlade. Mož, ki je tedaj imel že 73 let, je Angležem dokazal, da se dá tudi pri sedemdesetih letih uveljaviti svoje poglede in da starost ne postavlja nobenih meja v javnem udeleževanju.

Politično zaslabo si je Adenauer ustvaril v CDU, t. j. krščanskodemokratski uniji, ki je povezala v svoje vrste tako katoličane kot protestante. V zunanji politiki se je predvsem naslonil na ZDA in Francijo, manj pa na Anglijo. Ko je prišel na oblast De Gaulle, je z njim skoval pogodbo o nemško-francoski spravi, ki pa je po

njegovem odhodu z oblasti hitro zvođenela, ker je njegov naslednik Erhard dal prednost Sev. Ameriki pred Francijo.

Adenauer je ostal na oblasti do leta 1963. Najbolj uspešno politično razdobje zanj je bilo tisto od 1949 do 1954. V tem času so zapadni zavezniki vrnili Zahodni Nemčiji politično neodvisnost; po zaslugi prof. Erharda je vzcvetel nemški gospodarski čudež. Stalina taktika »hladne« vojne in spopad na Koreji sta ustvarila vojaško-obrambno Atlantsko zvezo (NATO). V maju 1955 se ji je pridružila tudi Adenauerjeva Nemčija. Tako so se Nemci spet lahko oborožili, le privoljenja za izdelovanje atomskega orožja si zaradi sovjetskega odpora niso mogli pridobiti.

ADENAUER KOT DRŽAVNIK

Dve vodilni ideji sta gnali Adenauerja pri njegovem državnem delu: doseči združitve obeh Nemčij in ustvariti Združeno Evropo. S tem v zvezi bo ostalo njegovo ime tesno združeno z imeni De Gasperija in Francoza Schumana. Zdi se, da se je Adenauer tako gnil za Združeno Evropo tudi zato, ker je po njej upal doseči nemško zedinjenje.

Prav v tej akciji pa ni imel sreče. Kot kaže razvoj zadnjih let, je igral na napačne karte. Odločno je odklanjal vsak kompromis s socialističnim delom Evrope ter izhajal iz prepričanja, da Nemčija lahko zaživi polno življenje velevse sredi Evrope samo z naslonitvijo na ameriško vojaško moč. Toda po Stalinovi smrti so v Sovjetski zvezi prišli na oblast novi ljudje, ki so najprej po Hruščevu in nato po njegovih naslednikih pričeli dialog z Zahodom. Danes Sev. Ameriki Zahodna Nemčija vojaško ni več tako potrebna, saj Evrope Sovjetska zveza ne ogroža več; ZDA vodijo s Sovjetsko zvezo razgovore glede omejitve atomske oborožitve in so Nemčijo izključile od uporabe tega orožja. Zato je Adenauer zadnje čase večkrat žolčno napadel ameriško politiko, ki je očividno za to, da se stanje v srednji Evropi ne spreminja. Doživel je pa to zadoščeno pred smrtjo, da je moral prof. Erhard, ki je njegovo politiko zavrgel, iti v politični pokoj, na površje pa je spet prišel bavarski veljak Franz Josef Strauss, ki naj bi prevzel njegovo politično zapuščino. Zato pa se mora sedanji kancler dr. Kiesinger truditi, da popravi posledice Adenauerjeve trmoglave vztrajnosti odklanjanja Vzhodne Nemčije in najti milejše strune, ki bodo sčasoma uredile zahodnonemške odnose s Poljsko, Češkoslovaško in Sovjetsko zvezo.

Prav dr. Kiesinger pa je bil tisti, ki je morda najbolje označil Adenauerjevo delo, njegovo osebnost in dobo, v kateri je živel. Ko je prišla vest, da je stari državnik preminul, je izjavil: »Klanjamo se pred spominom tega velikega Nemca; njemu je bila zaupana težka naloga, da obnovi svojo domovino, jo dvigne iz njegovega ponižanja in privede v zbor svobodnih narodov. Njegovo življenje je bilo polno uspehov in blagoslova od zgoraj, čeprav mu je bilo odvzeto največje zadoščeno, da bi namreč dočakal zedinjenje svojega ljudstva, združenega v miru in svobodi. Samo bodoči rodovi bodo lahko ocenili, kaj nam je pomenil in koliko smo z njim izgubili.«

Ura zrelosti je ura odločitve

Pred tremi leti so sedanega papeža Pavla VI. obiskali delavci iz Neaplja in okolice. Nad 30.000 jih je bilo. Sv. oče jih je bil vidno vesel. Sprejeti in pozdraviti toliko članov tistega stanu, o katerem se trdi, da je odtujen veri in Cerkev, je bilo za papeža veliko zadoščenje. Izrazil je pri-liko ter jim povedal nekaj važnih misli, ki so danes prav tako sodobne kot pred nekaj leti.

ZIVIMO V CASU SPREMENB

Marsikaj je danes drugačno kot v preteklosti: spreminjajo se obleke, stanovanja, navade, delovni urniki, zabave, spreminjajo se družabni odnosi. Rekli bi, da se spreminja vse! In prav je tako. Če vam te obsežne spremembe prinašajo bolj ugodno življenje, se tega z vami veselimo. Se več, take spremembe pozdravljamo. Če te spremembe pomenijo večjo socialno pravičnost, napredek, kulturo, modernost zlasti v življenju delavskega stanu, take spremembe v socialnem življenju hvalimo in branimo.

Toda spremembe in novosti se ne ustavijo samo tu. Niso samo izraz zunanjega življenja, ampak predvsem idej. Življenje hočeš-nočeš zavisi od načina mišljenja, od idej. Danes je to vsem jasno: ideje vladajo svet. In v tej točki postane zrelost izredno važna.

Nato sv. oče vprašuje: »Ali naj te spremembe, ki so v teku, spremenijo tudi vaše ideje? Ali mora zaradi njih pasti tudi vaša krščanska vera? Ali jutri ne boste več ne pravi Neapeljci in niti ne pravi kristjani? Vidite, kako lahko postane vprašanje zrelosti dramatično in odločilno.«

Kadar se iz bube razvije metulj, je po svoji obliki in po svojem življenju čisto drugačen, kot pa je bila buba. Toda njegovo življenje se ni spremenilo, ampak se je le izpopolnilo. Nekatere spremembe uničijo to, kar je odvisno, kar je škodljivo. Druge spremembe pa razvijejo, kar je življenjskega. Nekatere spremembe vodijo v propad in druge vodijo v prenovitev in ohranjanje, kar je bistvenega. Zato je važno, da znamo prav presojati in da sledimo prav novim časom.

Mislím, da je prišel tudi za vas trenutok, ko morate prav presojati in prav izbrati. Ura zrelosti je tudi ura odločitve. To je izredno važen trenutok, ker ne gre le za sedanost ampak tudi za bodočnost. Ali zahtevam morda preveč, če vam svetujem, da se odločite za Kristusa? Kajti, glejte, vse se končno odloča ob imenu Kristusove! Da se pa boste lažje odločili in prišli do prave zrelosti, priporočam tri stvari:

TRI PRIPOROCILA

Prvič: Vse je treba dobro premisliti. Pri socialnem razvoju italijanskih delavcev obstaja kritična točka: katere ideologije jih vodijo? Kakšni ljudje se ponujajo delavcem za učitelje in voditelje? Kateri časopisi, kateri govori, katere organizacije hočejo vplivati na delavce? Bodimo odkriti: Mnoge izmed teh ideologij skrivajo v sebi družbeno samoljublje in hočejo dati prednost gospodarskim koristim celo na škodo morale in vere, kot na primer prevratni, razredni in brezbožni marksizem ali ideologije, ki imajo na programu uživanje in greh. To so zmotne in škodljive ideologije. V trenutku, ko delavci iščejo gospodarsko varnost, osebno dostojanstvo in svobodo, socialni in mednarodni mir, lahko postanejo podobne ideje katastrofalne. Odprite oči in opazujte dogodke sedanega časa, ki razodevajo znanstveno slabost, družbeno neuravnovesnost in politično nevarnost tolikih doktrin, ki so se dokopale do velike moči in ki hočejo voditi delavce vsega sveta.

Želim, da bi te ideološke krize pripravile do razmišljanja ljudi dobre volje, da bi popravili svoje mnenje, če so se vdali toku časa in da bi ta kriza končno koristila za bolj pravično in človeško življenje. Vam, dragi delavci, priporočam razsodnost in ohranite si svobodo pred zmotnimi ideologijami. Ne pozabite: treba je pravilno misliti.

Tedaj drugo priporočilo: Ostanite zvesti Cerkev, ostanite zvesti Kristusu. Cerkev je mati in učiteljica, kakor jo je svoj čas imenoval papež Janez XXIII. Cerkev je mati in učiteljica, a po drugi strani je učenka in predstavnica Kristusova. Vi veste, da je iz te šole najvišjega Učitelja človeštva in edinoga Učitelja pravega življenja po glasu papežev v zadnjih letih prišlo nič koliko naukov, ki se tičejo delavcev in vseh problemov, povezanih z njih življenjem.

Povem vam, da ti nauki, ki so jih izrekli zlasti moji zadnji predniki, niso te besede, niso sebičen zagovor lastnih privilegijev ali zemeljskih koristi, niso obram-

Volitve v dveh nemških deželah

Zahodna Nemčija je zvezna država, zato ima poleg državnega parlamenta še deželne. Zadnje nedeljo so se vršile volitve v dveh od teh dežel: v Schleswig-Holsteinu in v Porenju. V obeh deželah so krščanski demokrati obdržali ali še celo izboljšali svoj položaj ter ostali vodilna stranka. Nekoliko zaskrbljenosti pa so povzročili nemški neonacisti. Nastopili so prvič in takoj uspeli. V vsaki od omenjenih dežel so si osvojili štiri sedeže. Tako so se, odkar so se pojavili pred nemško javnostjo kot narodno demokratska stranka, uveljavili že v kar 4 deželah: v Hesseu, na Bavarskem, in sedaj še v Porenju in v Schleswig-Holsteinu.

Rezultati so sledeči: v Porenju krščanski demokrati 49 sedežev (prej 46), socialdemokrati 39 (prej 43), liberalci 8 (11), narodni demokrati 4 (0). V Schleswig-Holsteinu pa je slika naslednja: krščanski demokrati 34 (34), socialdemokrati 30 (29), liberalci 4 (5), danska manjšina 1 (1), narodni demokrati 4 (0).

ba socialnega stanja, ki ga je zgodovina in logika zavrgla, tudi niso ovira za dosego upravičenih sprememb, tudi ne gre za samo razkazovanje ali propagando. Za vsem tem se skriva resnična in pametna ljubezen do vas, ki ste delavni ljudje. Gre za odkritosrčno prizadevanje, za sodelovanje z vašimi poštenimi in svobodnimi organizacijami, pa tudi s pristojnimi civilnimi in političnimi oblastmi, da bi vladali v družbi pravičnost, red in mir, po čemer vi prvi in najbolj hrepenite in ste jih najbolj potrebni.

Zato pride sedaj moje tretje priporočilo: Vaše prizadevanje naj bo pozitivno, bodite graditelji novega sveta. Namesto da bi sovražili in preklinjali družbo, v katero nas je postavila božja Previdnost, jo skušajmo razumeti, ji služiti, jo ozdravljati in ljubiti. V vaših mislih naj bo vedrost, upanje, moč in veselje, kakor nas uči krščanska vzgoja. Zato ljubite svoje delo. Naj ga spremljajo plemenite zamisli, poštenje, prijateljstvo, bratstvo, solidarnost!

Priredil S. Z.

Vojaški udar v Grčiji

Od četrtka na petek je v preteklem tednu grška vojska prevzela vso oblast v državi. Dogodek je presenetil ne samo grško javnost, temveč tudi inozemske politične kroge. Da so možni v Evropi take vrste prevrati, si je malokdo še predstavljal.

Sprva se je zdelo, da se je udar izvršil v soglasju z mladim 27-letnim kraljem Konstantinom. Zadnje novice pa vedno bolj potrjujejo mnenje, da je bil tudi kralj postavljen pred izvršeno dejstvo. Se-le, ko je videl, da je udar uspel, je pristal na imenovanje nove vlade, ki jo je sestavil državni uradnik pri kasacijskem sodišču Konstantin Kolias. Vsi ostali ministri so vojaki.

Novi predsednik vlade je izjavil, da bo njegova vlada delala za enotnost med Grki. V bodoče v Grčiji ne bo več ljudi desnice, centra ali leve, temveč samo Grki. Vlada bo vzpostavila parlamentarno življenje, ko se ji bo zdel primeren trenutok. Odločena je izvesti poverjeno ji nalogo do konca, zato ne bo dopuščala nobenega nerada. Vlada bo ostala zvesta svojim zahodnim zaveznikom. Zavzela se bo tudi za priključitev otoka Cipra Grčiji.

Ukinjene so bile mnoge ustavne pravice, ki se tičejo civilnega sodstva, ukinjena tudi nedotakljivost stanovanj kakor pravica do svobode zborovanja in tiska. Prepovedana je sindikalna dejavnost. Vsakdo je lahko aretiran za nedoločen čas. Število političnih pripornikov je visoko; med njimi sta tudi oba Papandreu, oče George in sin Andrej.

Težko je zaenkrat razbrati, kaj je nagnilo vojaške kroge, da so se odločili za udar. Vsekakor so sprožili v gibanje dogodke, ki jim verjetno ne bodo kos. V današnjih časih je nesmiselno z orožjem krotiti narod in mu z diktaturo onemogočiti, da se na svobodnih volitvah demokratično izrazi.

Še štiri leta ječe

Mihajlo Mihajlov, pogumni borec zoper privilegirani položaj komunistične partije v Jugoslaviji, je bil, kot je bilo pričakovati, znova obsojen, to pot na štiri leta in pol ječe. Ker mu je sodišče vzelo v poštev sedem mesecev, ki jih je že odsedel, ga čakajo še štiri leta bivanja v zaporu.

Sodniki so spoznali Mihajlova za popolnoma krivega, kar ga je obtožnica obdolževala. Po njihovi izjavi je zlorabil svobodo misli, ker »da se ne more dopustiti širjenje idej, ki so protustavne«, in zlorabil je svobodo tiska, kar da bi lahko pripeljal k rušenju sedanjega ustavnega položaja v Jugoslaviji. Besede, ki vsakomur, ki pozna položaj glede svobode misli ali svobode tiska v Jugoslaviji, lahko sprožijo samo pomilovalni nasmeh.

Sodišče je našlo Mihajlova krivega v dveh stvarih: da je v svojih treh člankih na zlohoten in zmoten način prikazal v inozemstvu notranji položaj v Jugoslaviji, zlasti ker je zatrnil, da je Jugoslavija totalitarna država (za kar ni treba ravno iskati dokazov, op. ur.), v kateri ima na vseh področjih prvo, edino in absolutno besedo komunistična partija; drugič pa da je širil spise, ki jih je izdala jugoslovanska emigracija v inozemstvu in v katerih se števa zoper bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov.

Tako bo Mihajlov, v katerem se na občudovanja vreden način prepletata pogum

in naivnost, da bo izsilil od komunistične partije več demokracije v medsebojnih odnosih državljanov, nasledil v ječi v Sremski Mitrovici Milana Djilasa, ki je za novo leto 1967 prišel na svobodo. Razlika med Djilasom in Mihajlovom je le v tem, da se je boril prvi za več demokracije v partijskih vrstah, drugi pa je svojo borbo razširil na zahtevo, da se mora v Jugoslaviji ustanoviti resnično demokratična, svobodna in neodvisna stranka kot protitež komunistični partiji.

Iz Beneške Slovenije

Tretja številka »Doma«

Po veliki noči je izšla 3. številka medžupniškega lista za Beneško Slovenijo »Doma«. Ta list ni, kot smo pred časom po pomoti javili, nadaljevanje nekega lista, ki je že nekoč obstajal med beneškimi Slovenci, ampak list, ki je čisto nanovo začel izhajati zdaj po koncilu, da prinaša našim rojakom v Benečiji in v izseljenstvu novice iz beneških duhovnjih ter jih vzpodbuja k zvestobi veri in izročilom prednikov.

Tudi tretja številka je zelo pestra v novicah iz beneških vasi, pisana v svojih slikah, duhovita v veselih dogodbinah in jasna v svojih trditvah, zaradi česar bo gotovo z veseljem sprejeta po vsej deželi in tudi med beneškimi Slovenci po svetu, ki so zelo navezani na svojo rodno zemljo. Zelo zanimiv je članek o položaju v Benečiji, kjer pisec prikazuje težki problem izseljenstva in tudi razloge, zakaj mora toliko ljudi iz teh krajev zapustiti svojo zemljo in iti s trebuchom za kruhom. Ta članek je v italijanski, da ga lahko tudi odgovorne oblasti berejo in razmišljajo o tem problemu ter vidijo, kaj vse bi morale narediti in kaj bodo morale ukreniti za te državljane na skrajni meji Italije.

Uvodni članek čudovito lepo govori o vstajenju Kristusovem in o upanju vstajenja tudi Benečanov. Tako zaključuje: »Mi Benečani moramo, še bolj kot drugi ljudje, ker smo majhna manjšina, od vseh sovražena in zaničevana, razumeti, da bomo, če ne bomo držali skupaj in če si ne bomo podali rok, kmahtu uničeni. Kar je med sabo razdeljeno, ne živi.«

Velika noč naj nas prerodi do korenin in naj v nas vlje Kristusovega duha ljubezni. Ljubezen do svoje rodne zemlje, ljubezen do svojih družin, ljubezen do svojih izseljencev, ljubezen do tistih, ki pomagajo, da se bo naša Benečija predodila.

Velikonočna luč naj razsvetli oči in pamet tistim zaslepljenim odgovornim ljudem, ki morejo, pa ne vedo ali nočejo pomagati našemu ubogemu ljudstvu, katero pod težkim križem pričakuje rešitev za bolj veselo in bogato in mirno bivanje na svoji domači zemlji. —mf

Katoličani na angleškem otoku

Katoliško prebivalstvo na Angleškem in v Gallesu se je lansko leto povečalo za 4150 oseb. Vseh katoličanov je danes v Veliki Britaniji 4 milijone 4840. V letih 1965 in 1966 je zrastle število katoličanov na Skotskem za 16.000. Sedaj je tam 825.000 katoličanov. V severni Irski jih je pa 498.030. V sami republiki Irski jih je dva milijona 673.470.

Kronanje svetogorske Matere božje

Vsak narod je upravičeno ponosen na zgodbo svojega življenja, na svojo zgodovino. Zato skrbno proučuje svoje narodnostne značilnosti, svoj izvor in razvoj, slavi svoje velike sinove, opeva rodno grudo, svetišča in gradove, bojišča in prizorišča važnih dogodkov, ki so v stoletjih oblikovali njegov narodni obraz in ustvarili njegovo kulturno bogastvo.

Tudi slovensko ljudstvo, in še zlasti primorski Slovenci, moramo z marljivimi raziskovanji posegati v svojo prošlost, zbirati obledele listine in dokumente ter iz teh drobcev sestavljati mozaik svoje zgodovine. Posebno zanimanje moramo posvečati osebam in krajem, ki so na izdaten način vplivali na duhovno rast in kulturni razcvet, na ustroj in razvoj naše narodne skupnosti.

Primorski Slovenci se ne moremo ponašati s slavno zgodovino, v kateri naj bi nastopale vladarske rodbine, zmagoviti vojskovodje in učenjaki, niti ne moremo kazati na vojaške zmage, iznajdbe in znanstvena dognanja, s katerimi naj bi naš narod sovplival na potek zgodovine. Usojena nam je bila pot hlapčevstva in podrejenosti, tuji gospod nam je rezal kruh skoposti, ki so ga bile naše žuljave roke pridelave v izobilju. Življenje slovenskega človeka se ni razvijalo v razkošju grajskih dvorov in po palačah cvetočih mest, pač pa v skromnosti skritih naselij in vasi, v senci vaških cerkva, redkih samostanov in svetišč.

Naš človek si je dvignil sredi vasi vaško cerkev, ki je postala središče vsega življenja. V njej je iskal utehu, opore in božje pomoči. Bog sam pa mu je naklonil kot dokaz ljubezni še svetišča, romarske božje poti, kjer je slovenski trpin našel še posebne utehu in najgloblja doživetja. Slovenski človek je po svoji naravi veren, rojen bogoiskatelj, torej romar. Romal je in roma, da zadosti dušni potrebi, pa roma tudi, da zbeži moreči vsakdanjosti, vidi svet, da skupno moli in prepeva, joka in sodoživlja omamne trenutke verske vneme ter prepustitve božji roki.

SVETOGORSKA BOŽJA POT

Primorska je naravnost posejana z Marijinimi svetišči: Marijina cerkva na Polju pri Bovcu, Mengore na Tolminskem, Marija Snežna nad Avčami, Vrhovlje v Brdih, Zalostna Mati božja na Gradu pri Mirnu, Marijina cerkev na Vitovljah in v Logu na Vipavskem, Oberšljanska Mati božja na Krasu itd. Slovenski romar je rad usmerjal svoj korak tudi k oddaljenim Marijinim božjepotnim svetiščem na Sv. Višarje, na Staro goro in na Barbano. Najdražja pa mu je vsekdar bila božja pot na Sv. gori pri Gorici.

Svetogorska božja pot je po veličastni legi in po čudovitem razgledu na zasnežene alpske orjake, na briške griče in na furlansko nižino tja do sinjega morja biser vseh romarskih ciljev. Če bi potegnili idealno črto od Triglava do Pirana in od Humina do Snežnika, bi ugotovili, da je Sv. gora zemljepisno središče ozemlja, ki ga naseljujejo primorski Slovenci. Marijina bazilika na Sv. gori, bela golobica v zračnih višavah, izvaja izredno privlačno silo na sleherno srce ter je zato idealni romarski cilj nepreglednih množic.

Sv. gora je osrednjega pomena za zgodovino primorskih Slovencev. Vpliv svetogorskega svetišča na verski, нравni, kulturni in narodni razvoj našega ljudstva je bil naravnost odločilen. Z vseh strani je stoletja romal tjakaj naš človek in se pri Marijinih nogah čutil člana iste verske in narodne skupnosti. Deželan, s katerim se je pozdravil na poti, soromar, ki mu je stopal ob strani, božjepotnik, ki je ob njem klečal pred milostno Marijino podobo, so mu bili bratje po veri, čustvih in govoric. Mati božja sredi cvetic in gorečih sveč na oltarju je vse objemala v isti materinski ljubezni. Duh skupnosti, vzajemnosti in povezanosti je družil Brica in Vipavca, Kraševca in Tolminca, Gorjana in Benečana, Kranjca in Tržačana. Ko je izpred oltarja spregovoril duhovnik v slovenski besedi, ko se je oglasila skupna molitev in zadonela Marijina pesem, je sleherno srce še topleje zagorelo v ljubezni do Marije, dobri sklepi so postali bolj trdni, zlasti pa se je ojačil občutek pripadnosti istemu občestvu, istemu ljudstvu, isti usodi.

Stalinova hči v Združenih državah

Stalinova hči Svetlana, prostovoljna begunka iz lastne domovine, ki v teh zadnjih mesecih tava po svetu in išče nov dom in novo domovino, je v petek, 21. aprila prispela z letalom iz Svice v New York. Zdi se, da je končno našla svoj cilj in da se, po prvih izjavah, ki jih je dala časnikarjem, počuti varna.

»Tu sem, da končno najdem samo sebe in se posvetim svoji osebnosti, ki mi jo je bilo v Rusiji onemogočeno razvijati,« je prvič, odkar si je izbrala svobodo, brez strahu povedala časnikarjem. »Težko je v nekaj besedah izraziti, zakaj sem tu,« je dejala. »Vse pa bom povedala na tiskovni konferenci, ki jo bom imela prihodnji teden. Zapustila sem Sovjetsko zvezo prostovoljno. Nič me ni v to silil. V teh svojih odločitvah sem bila čisto sama. V Indiji sem se dolgo borila sama s seboj, da bi se vrnila v Rusijo. Pomislila sem na svoja otroka, a kljub temu nisem prišla do prepričanja, da je bolje zame, če se vrnem. Odločena sem, da se v Rusijo ne vrnem več.«

Zakaj? V življenju Svetlane Stalin je ne-

šteto vprašanj. V viharjih in nemiru, v katerem je živel, jim ni prišla do dna. »Zrastla sem v družini, kjer se nikoli ni govorilo o Bogu. Ko sem dorastla, sem spoznala, da je nemogoče živeti brez Boga.« Tako je z žalostjo izjavila Svetlana zavzetim časnikarjem. »Komunizem je le malo napredoval s časom in izkušnjami. Velike dogme komunizma zame nimajo več privlačnosti. Zame ne obstajajo ne kapitalisti, ne komunisti, marveč samo dobri in hudobni ljudje. Narodi morajo skupno delati za napredek človeštva.«

To so prve izjave Svetlane Stalinove svobodnemu svetu. Že sedaj vlada velikansko zanimanje za knjigo, ki jo je spisala Svetlana v Moskvi leta 1963 in ki obsega 80.000 besed. Odposlala jo je po tajnem agentu v Ameriko isti dan, ko je iz Rusije prispela v New Delhi. Knjiga je sedaj že v rokah založništva »Harper and Row« in bo izšla 16. oktobra letos. Baje je Svetlana za to knjigo prejela bajne vsote. Tudi založništvo »Life« upa, da bo prejelo pravico do donatisa in je pripravljeno plačati Svetlani en milijon dolarjev.

Smrt dobrega duhovnika

Na Južnem Tirolskem so pokopali v kraju St. Pauls blizu Bocna župnika Antona Jermana, ki je bil dolgo vrsto let hišni kaplan v samostanu cistercijank Mariengarten istotam. Vorni Tirolci so mu pripravili izredno lep pogreb, saj se ga je udeležilo poleg 7 slovenskih duhovnikov nad dvajset tirolskih sobratov in velika množica ljudi.

Pokojni je bil doma iz šmihelske fare pri Novem mestu. Lani, 23. novembra je bil poklican na fronto v prvi svetovni vojni, bil tam težko ranjen, prejel srebrno svetinjo I. razreda za hrabrost in dosegel častniški čin. Po končani vojni je vstopil v semenišče ter bil leta 1922 v Ljubljani posvečen v duhovnika.

Leta 1945 se je kot begunec umaknil najprej v Italijo, na jesen leta 1946 pa je prišel na Južno Tirolsko, koder je našel svoje dokončno zatočišče. Zadnje čase je nekoliko bolehal, a smrt je prišla čisto nepričakovano. Zjutraj, 3. aprila je še

maševal, dopoldne nato pa je izdihnil. Pokojni g. Jerman je vsakogar očaral s svojo dobroto, zato so ga imeli tako srbratje kakor ljudje, kjer je služboval, izredno radi. Nekaj posebnega je bila njegova zavzetost za vse, kar je slovensko. Vsakomur, ki ga je obiskal, da na podlagi krajevnih imen dokazoval, da so moralni Slovenci priti ne le do Toblaškega polja v Pustriški dolini, temveč še dalje, vse do Brixna, Merana in Bocna. Imel je skromne dohodke, a ni bilo slovenskega časopisa ali publikacije v izseljenstvu, na katere ne bi bil naročen ali jih ne bi kupil. Vse svoje prihranke je zapustil slovenskim cerkvenim ustanovam.

Dobri g. Anton, ki je v mnogočem sličil pokojnemu papežu Janezu XXIII., je bil ves čas zvest naračnik našega lista, bil z njegovo smertjo in pisanjem zelo zadovoljen ter rad prispeval v njegov tiskovni sklad. Večni pokoj in lep spomin zato temu vzornemu duhovniku in zavednemu Slovencu!

Spominska proslava koroških Slovencev v Celovcu

Koroški Slovenci so se preteklo nedelje slovesno spominjali pomembnega a žalostnega poglavlja svoje narodne zgodovine: petindvajsetletnice izseljevanja pod Hitlerjevim režimom, ko je nacistična vladavina sklenila iztrebiti slovenski živelj na Koroškem. Za to priliko so priredili močno enotno proslavo pod okriljem obeh slovenskih predstavništev, Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij.

Proslava se je vršila v veliki Koncertni dvorani v Celovcu, ki jo je z vse Koroške zbrano občinstvo napolnilo do zadnjega kotička. Prireditve se je udeležilo veliko uradnih predstavnikov, kakor zastopnikov deželnega glavarja, celovskega škofa in jugoslovanskega konzulata. Prisotni so bili tudi zastopniki goriških in tržaških Slovencev. Mnogo je bilo še izseljenih, katerim je proslava še posebej veljala. Spored je bil zelo bogato pripravljen in je obsegal predvsem pevske nastope, recitacije in govore. V glavnem so s petjem sodelovali moški in mešani zbori Zveze pevskih društev in Slovenske prosvetne zveze. Na sporedu so bile zlasti skladbe narodne in domoljubne vsebine, ki so posebej no vzgale vse navzoče. Tudi deklamacije so bile pretežno domovinskega značaja.

V središču proslave pa sta bila govora dr. Valentina Inzka, predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev ter dr. Francija Zwitterja, predsednika Zveze slovenskih organizacij. Dr. Inzko je v svojem govoru orisal pomen zgodovinske obletnice, nakar je podal pregled manjšinskega položaja na Koroškem. Zlasti se je govornik zavzel za pravično ureditev šolskega vprašanja ter se izjavil proti prijavljanju k slovenskemu pouku, ki je gotovo ustrahovalnega značaja. Omenil je tudi zadnje razgovore s kanclerjem Klausom za bodoče urejanje manjšinskih vprašanj. Tudi dr. Zwitter se je najprej spomnil žalostne obletnice, nakar je prešel k obravnavanju perečih slovenskih vprašanj. Govornik se je odločno izrazil proti zahtevanemu ugotavljanju manjšine. Oba govornika je občinstvo nagradilo z vilharnim ploskanjem. V začetku je v nemščini spregovoril tudi zastopnik deželnega glavarja in obsodil nasilje nacističnega režima pri koroških Slovencih.

Tudi primorski Slovenci smo ob tej obletnici blizu koroškim bratom, saj je tudi naš zadela podobna usoda s strani fašistične strahovlade. Samo žrtve in kljubovanje zlu so zopet prinesle zmago svobode in pravice, ki pa še v marsičem čaka na uresničitev.

Domišljija in stvarnost

V nedeljo, 16. t. m. so se vršile volitve za obnove odborov kmečkih bolniških blagajn. Kakor znano, se je goriška titovska Kmečka zveza povezala s komunisti, italijanskimi in slovenskimi, in skupaj z njimi je predložila kandidatne liste v Gorici, Doberdolu, Sovodnjah in Steverjanu. Znan je tudi podvig g. Waltritscha, ki je alarmiral prefekturo in karabinerje, češ da števerjanski predsednik kmečke bolniške blagajne ni hotel sprejeti titovsko-komunistične liste. Pa se je le osmešil, ker je videl strah in sovražnike, kjer jih ni bilo.

Izid volitev je znan: v Gorici, v Sovodnjah in v Steverjanu so titovsko-komunistične liste propadle. Le v Doberdolu je zmagala! Nedeljski »Primorski dnevnik« objokuje poraz titovsko-komunističnih list in se tolaži z različnimi smešnimi in neutemeljenimi trditvami o krivičnem volilnem zakonu, ki naj bi omogočal razne volilne sleparije. Izraža upanje na spremembo zakona s proporcionalnim sistemom in trdi, da se je Kmečka zveza zaman potegovala za enotno listo v slovenskih občinah.

Vse to zahteva pošten odgovor. Kar zadeva volilni zakon, je sam pristojni minister že napovedal spremembo, pa ne zato, ker bi sedanji omogočal kake sleparije, ampak zaradi uvedbe proporcionalnosti. Kar pa zadeva trditve, da je Kmeč-

ka zveza bila za enotno listo v slovenskih občinah, ne odgovarja resnici, ker se je Kmečka zveza povezala s komunisti, ne da bi niti predlagala našim ljudem enotno slovensko listo!

Laž ima kratke noge! Tudi se »Primorski dnevnik« hvali, da so liste Kmečke zveze odnesle 118 glasov v slovenskih občinah. Mi pa rečemo, da so toliko glasov odnesle skupne titovsko-komunistične liste, in ne samo Kmečka zveza. Podtikanje možnosti sleparije, je tudi prazna izmišljotina, saj nadzirajo volitve predstavniki vseh list, in ne samo predstavniki demokratičnih.

Ce bi titovci imeli je kaj čuta do slovenske stvari, bi se ne povezovali zdaj z italijanskimi socialisti, zdaj s komunisti, ampak bi raje bili samostojni in delovali demokratično. Tako oni ne predstavljajo Slovencev, vsaj politično ne. Politična tribuna je znak samostojnosti. Titovci pa se ne upajo samostojno niti na volitve za kmečke blagajne!

V tem pogledu delujejo za komunistično stvar. Komunisti pa, to je vsem znano, težijo za tem, da odpravijo samostojnega kmeta. Kakor v Jugoslaviji! Pa ne samo samostojnega kmeta, ampak vse zasebne trgovce, obrtnike in sploh podjetnike!

Slovenski kmet ne more zaostati za italijanskim, ker ljubi svojo samostojno kmetijo in se ne mara povrniti v srednji vek pod gospodarja, ki ga zdaj predstavljajo komunistični diktatorji.

V nedeljo, 16. aprila so Coltivatori dirretti odnesli zmago v 6612 občinah, komunisti pa samo v 69. To pot so komunisti prejeli le polovico glasov od leta 1964!

Kmetje spregledujejo! Ne marajo iti na komunistične limanice!

Opazovalec

Kmetijski tečaji v slovenščini

Kaj je bolj naravnega in človeškega, kakor da se uvedejo za slovensko prebivalstvo tečaji za strokovno izpopolnjevanje v njegovem jeziku? In vendar je bilo potrebno, da so v deželni sveturi ure in ure razpravljali ter se prerekli, ali naj v novi zakon o deželnih kmetijskih ustanovah vnesejo par besed, naj se za slovenske poljedelce in vrtnarje uvedejo poklicni tečaji v njihovem domačem jeziku. Levji delež v tej razpravi je imel svetovalec Slovence skupnosti dr. Jože Škerk. Imel je dva dolga govora. Iz njegovega drugega govora posnemamo nekatere glavne misli.

GOVOR DR. ŠKERKA

Dr. Škerk je k osnutku deželnega zakona o kmetijskih ustanovah predložil popravek, naj bodo poklicni strokovni tečaji v jeziku udeležencev, za Slovence torej v slovenščini. Med utemeljevanjem svojega popravka je dr. Škerk posegel precej na široko in je v začetku z obžalovanjem ugotovil, da Slovenci za deželni odbor pravzaprav sploh ne obstajamo v naši deželi. Z izjemo zakona št. 23, ki govori o podporah za kulturne, dobrodelne in športne ustanove, v upravnem okviru nismo nič dobili, da o deželnih zakonih sploh ne govorimo. Deželni odbornik za kmetijstvo — je pripomnil dr. Škerk — se tudi med to razpravo sploh ni dotaknil slovenskih vprašanj, čeprav so jih razni govorniki jasno postavili. Čas je že, da deželni odbor začne misliti tudi na slovenski del prebivalstva, ki ga upravlja. Bog z zemlje je znana stvar. Potrebno je, da kmečkemu prebivalstvu priskočimo na pomoč, da mu nudimo — in to v njegovem jeziku — možnost poklicne in strokovne izpopolnitve in vsakovrstno drugo pomoč. Izseljevanje se pozna na Tržaškem, Goriškem, zlasti pa v Beneški Sloveniji. To se dogaja tudi zato, ker ni Slovencev v raznih uradih in ustanovah, ki se ukvarjajo s kmetijskimi vprašanji. Na odborništvu za kmetijstvo

ni dežela doslej nastavila niti enega Slovence, čeprav imamo sposobne strokovnjake. Dr. Škerk je omenil, kako so celo pod fašizmom neslavnega spomina imeli za potrebno namestiti nekaj slovenskih funkcionarjev! In danes?

Dr. Škerk je v nadeljevanju svojega govora omenil, kolikokrat je že govoril in se zavzemal za slovenske poljedelce, vinarje, vrtnarje, cvetličarje in sadjarje, o premizki ceni mleka in podobno. Dodal je, kako so zadnja leta razlatali velike površine rodovitne zemlje in to še po krivično nizkih cenah. Dalje je omenil nekaj svojih resolucij, ki jih je deželni odbor celo sprejel, potem pa ni ničesar naredil. Pri razlaščenju so imeli slovenski lastniki zemljišč vsaj 2 milijardi lir škode in jim nihče ni iz javnih sredstev pomagal, medtem ko je deželna uprava nakazala 70 milijonov lir dodatnega prispevka razlaščenim lastnikom v Maniagu, ker so dobili preizkušeno odškodnino. Dežela je dala nad deset milijard za Furlanijo, je rekel dr. Škerk. Mi ji to privoščimo, toda apeliramo na Furlane, naj zdaj podprejo vsaj zahtevno po poklicnem izobraževanju v slovenščini! Na koncu je govornik očital deželni upravi, da ni ničesar naredila za izposlovanje določb v korist Slovencev pri izvršitvi določil k deželnemu statutu, dasi se je bila obvezala, da bo to naredila. V odgovor tistim, ki pravijo, da nima smisla sprejemati v deželne zakone določil o Slovincih, ker jih vlada izpodbija in ustavno sodišče razveljavlja, je dr. Škerk pripomnil, da so na vladi v Rimu iste stranke leve sredine kot v deželnem odboru v Trstu in so torej odgovorne za svojo politiko do slovenske narodne manjšine tako v Rimu kakor v Trstu. In če vlada ne bo izpodbija deželnih zakonov, bodo obveljali. Potrebna je nova politika do Slovencev, in sicer politika dejanj, ne samo besed, ki jih nato vsi pozabijo.

POPRAVEK JE BIL SPREJET

Po dolgi in včasih zelo ostri debati je bil popravek v nekoliko spremenjeni obliki sprejet. Pripomniti je treba, da so ga na koncu (z nekaterimi osebimi izjemami) odobrile vse stranke razen misovceev in liberalcev. Opaziti je bilo, da sta se med krščanskimi demokrati zavzela za sprejem popravka zlasti svetovalec Coloni in Ramani.

Izbojevali smo še eno težko bitko, ki sicer ni kaj izrednega, je pa načelno važna, če pomislimo, kako žilavo se moramo boriti na deželi za vsak še tako majhen ukrep v korist Slovencev v Italiji.

RAZNO

Ni bilo prikazovanj

Se lani so se pri nekaterih ljudeh pojavili letaki, ki so govorili o navideznih Marijinih prikazovanjih v Španiji kot o drugi Fatimi. Prikazovanja naj bi se bila vršila leta 1961 v kraju Garabandal v Škofiji Santander v Španiji. Škofija v Santanderu je vso zadevo preiskala in s potrditvijo Sv. Stolice pred dobrim mesecem izjavila, da v omenjenem kraju ni bilo Marijinih prikazovanj in ne prikazanj sv. Mihaela. Ni bilo nobenega sporočila. Kar se je pa v kraju dogodilo, se da čisto naravno razložiti.

Skupni katekizem za kristjane v Siriji

V Siriji so poleg članov muslimanske vere tudi močne skupine katoličanov vzhodnega obreda in pravoslavnikov. Posebna skupina strokovnjakov za krščanske veroizpovedi je sedaj izdala tri knjige novega katekizma za vse kristjane v deželi. V skupnem besedilu so v posebnih poglavjih navedene točke, kjer obstajajo doktrinalne razlike.

domovino. Vse polno stvari je bilo treba urediti, predno so lahko nastopili pot v domovino. Vse te skrbi in delo pa je bilo za hudo preizkušeno ženo v utehu, ker je pri tem pozabljala na lastno materinsko bolečino.

V DERNBURGU

Prav isti dan, ko se je družina Frohner odpeljala na parniku »Julia Augusta« iz avstralskega mesta Melbourne, sta se odpeljali tudi obe družini Thorn in Kersten v Dernburg na odhidi. Dernburg je imel krasno lego med visokimi gorami. Na mali višini so kraljevali močnejše ruševine starodavnega gradu. Družini Thorn in Kersten sta si najeli nekaj prostorov v kmečkih hišah. Tako so mogli biti več sami in rešeni gostilniškega hrupa.

Za Gretico je bilo vse novo in polno krasot. Dopolndne je hodila z drugimi vred na sprehode ali pa se z otroki igrala in tekala po travnikih, medtem ko so odrasli sedeli po klopih, ki jih je občinska uprava sama postavila za tuje. Otrokom sta kraj in hrana tako prijala, da so se vsi popravili.

Tudi Gretica je dobila vedno bolj okrogla in rdeča lica. Zdela se je, da bo postala spet brezskrben, vesel otrok. Toda njeno skrivno razmišljanje in iskanje »od kod in čigava je« ji je dalo več opravka in delalo več skrbi, kakor pa so si mogli odrasli sploh predstavljati.

Med letoviščarji je bila tudi starejša gospa, vdova rajnega svetnika Pölla. Bila je na pol hroma in zato jo je služkinja vedno vozila okrog na nalašč za to zgrajenem stolu na kolesih. Tako je prišla tudi z družinama Thorn in Kersten pri sončnih kopelih ob travnikih skupaj. O njej je šel glas, da je bila čemerna in sitna in da ne trpi zlepa človeka ob sebi. Znano je bilo, da je takoj ukazala služkinji, naj jo pelje kam drugam, če je že prišel kak tuj človek v bližino klopi, kjer je sedela.

Nekega dne sta prišli Gretica in Melanija s svojimi domačimi na priljubljeni prostor ob gozdu pred travnikom. Ko je gospa Kersten že od daleč zagledala gospo Pöll, je brž namignila otrokoma, naj ostaneeta kar pri prvi klopi, da ne bosta pregnali stare žene. Toda komaj je ta zapala

Spored od 30. aprila do 6. maja 1967

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15. **Dejstva in mnenja:** 14.15 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Nedelja: 8.30 Kmetijska oddaja. — 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu. — 10.15 Od nedelje do nedelje na našem valu. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Gianburrascov dnevnik«. Cetrti del. — 12.00 Nabožna glasba. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Odmevi tedna v naši deželi. — 15.30 »Osvajanje v ponizanju«, komedija v petih dejanjih. — 18.30 Kino, včeraj in danes. — 20.30 Iz slovenske folklore: Rado Bednarik: »Pratika za prvo polovico maja«. Ponovitev v torek ob 12.00.

Ponedeljek: 8.30 Orkestra A. Mantovana in Acquaviva. — 10.00 Zgodovina praznika dela — 1. maja — pripravil F. Jeza. — 10.10 Skladbe za zbor in orkester U. Vrabca; Zdravica za moški zbor in orkester. — 12.10 Brali smo za vas. — 15.15 Izbor motivov iz operet »Mala Floramy in »Splitski akvarel« Iva Tijardoviča. — 16.00 »Kato Vrankovič«, drama v treh dejanjih. — 19.00 Tržaški pripovedniki: (11) »Oliviero Honoré Bianchi«. — 21.00 Oton Zupančič: »Duma«. Izvajajo dijaki Slovenskega dijaškega doma v Trstu. —

Torek: 17.20 Italijansčina po radiu: Spolnjevalni tečaj: 49. lekcija. — 19.10 Plošče za vas, quiz oddaja. — 20.35 Ch. W. Gluck: »Orfej in Evridika«, tragična opera v treh dejanjih.

Sreda: 12.10 Pomenek s poslušavkami. — 13.30 Melodije iz filmov in revij. — 17.25 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol). — 18.00 Ne vse, toda o vsem. — 18.30 Samospevi Vilka Ukmarja. — 18.55 Ansambel »Tamburica«. — 19.10 Higiena in zdravje. — 19.25 Zbor Emij Adamič, ki ga vodi Marko Munih. — 20.35 Simfonični koncert.

Cetrtek: 9.00 prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu. — 10.20 Zbor Glasbene Matice iz Ljubljane. — 11.00 Ivan Cankar: »Velika maša« - črtica iz cikla »Podobe iz sanj«. — 12.00 Za smeh in dobro voljo. Besedilo Danila Lovrečiča. — 16.00 G. Puccini: »Gianni Schicchi«, operna enodejanjka. — 17.00 Iz slovenske religiozne lirike - pripravil Franc Jeza. — 19.00 Pisani balončki, radijski tehnik za najmlajše. — 21.00 »Med oblekami, ki plešejo«, drama v treh dejanjih.

Petek: 12.10 Med tržnimi stojnicami. — 13.30 Glasbeno potovanje okoli sveta. — 17.25 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol). — 18.00 Ne vse, toda o vsem. — 18.30 Nove plošče resne glasbe. — 19.10 Slovenski znanstveni delavci z univerze: Metka Kacin: »Virusi in bakterije povzročitelji številnih bolezni«. — 20.35 Gospodarstvo in delo.

Sobota: 11.50 Orkestri lahke glasbe. — 12.10 Tržaške ulice in trgi, pripravil prof. Lojze Tul. — 15.00 Glasbena oddaja za mladino. — 16.00 Zanimivosti in glasba za avtomobiliste. — 16.20 Pregled italijanske dramatik, (25. oddaja). Gledališče L. Pirandella, Prizori iz komedij: »Šest oseb išče avtorja«, »Malo premisli, Giacomo!« in »Čepica s krugaljčki«. — 17.20 Cerkev v sodobnem svetu. — 19.10 Družinski odbornik: »Težave med zakonci«, 19.25 Nastopi zabavnih ansamblov na Radiu Trst. — 20.35 Teden v Italiji. — 20.45 Vokalni kvartet, ki ga vodi U. Vrabec. — 21.00 Za smeh in dobro voljo. Besedilo D. Lovrečiča. — 21.30 Vabilo na ples. — 22.30 Za prijeten konec tedna.

JOSEFINE STEGBAUER 12
Prevedel J. P.

„Veš li število zvezdà...?“

Mehko srce gospe Frohner je ob pogledu na preprosti križ občutilo sočutje tudi za tujo bol.

»Uboga Marjetka! Najin otrok je jokal, ko je moral naprej, ona se je pa tako veselila povratka v domovino.«

»Zdaj pa beri pismo do konca!« je dejal Jurij. Žena mu je vrnila fotografijo in brala naprej:

»Ni mi znano, kdaj bosta mogla priti domov. Ko pa bosta vedela, mi takoj sporočita. Stanovala bosta seveda lahko pri meni, dokler ne najdeta kaj bolj primernega. Upam, da bom tako mogla izkazati malemu Jurčku vso tisto ljubezen, ki je Rozviti, žaj nisem mogla.«

Moja hišica leži na samem sredi zelenja in gornje nadstropje je prazno. Do mesta je z avtobusom deset minut in to bo zate,

dragi brat, gotovo ugodno.

Sedaj vama želim prav iz srca obilo tolažbe v vajini težki boli in upam, da bom kmalu zvedela, da se bomo spet sešli. Vse vas prav iskreno pozdravljam in ostajam vaša zvesta sestra in svakinja Dora.

»Kako ljubeznivo piše!« je dejala gospa Frohner. »Tvoja sestra je res zlata vredna. Zame bi bilo naravnost strašno, če bi morala stanovati v kakem hotelu, dokler si ne bi mogla poiskati lastnega doma. Preveč potrebujem dragoga človeka, da mi stoji ob strani.«

»Prav tak človek, kor ga ti potrebuješ je moja sestra Dora. Saj veš, da me je vzdrževala z delom svojih rok, ko so nam umrli starši. Veliko je izkusila v življenju in je vsekakor dozorela žena. Ker je bila štirinajst let starejša od mene, mi je bila mati in sestra v eni osebi.«

Zdaj se je življenje Kornelije Frohner vendarle malo spremenilo. Morala je začeti misliti na selitev: gospodinjstvo je bilo treba razpustiti, pohištvo prodati, kupiti prekooceanske kovčke in vanje pospraviti vse potrebno, kar so hoteli vzeti s sabo v

zila prihajajoče, že je takoj naročila svoji strežnici in ta je prišla za njen stol in jo zapeljala proč. Začuden in malo nejevoljni zaradi nepriljudnega vedenja so se odrasli usedli na prazno klopi, Melanija in Gretica pa sta odhiteli v gozd nabirat jagode.

Gospa Pöll je strežnici ukazala, naj se kakih dvajset korakov proč ustavi. Strežnica jo je ubogala, pogrnila preko nog lahno odejo, sama sedla poleg nje in vzela v roke ročno delo.

Otroka sta medtem že nabrala nekaj jagod in hotela nazaj k svojim. Komaj pa je Gretica stopila iz gozda, zagledala samo par korakov pred seboj staro gospo, katere se je pošteno ustrašila. Brž se ozre po Melaniji, a ta je še stikala nekje za jagodami.

Radovedna se Gretica ustavi pred bolno gospo in zvedavo ter s sočutjem ogleduje bolnico, ki je z zaprtimi očmi slonelna v svojem stolu in uživala prijetno sonce.

(se nadaljuje)

